

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
MOKSLININKŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ LAIKINASIS
ĮSTATYMAS**

1994 m. gruodžio 22 d. Nr. I-732
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas, atsižvelgdamas į tai, kad Lietuvoje nėra sukurta papildomo mokslininkų pensinio draudimo sistema, kuri turėtų garantuoti mokslininkų kvalifikaciją atitinkančias pensijas, ir laikydamas, kad iki šios sistemos sukūrimo būtina valstybės lėšomis paremti sulaukusius senatvės mokslininkus, priima šį laikinąjį įstatymą.

1 straipsnis. Teisė gauti mokslininkų valstybinę pensiją

Teisę gauti mokslininkų valstybinę pensiją turi nuolat Lietuvos Respublikoje gyvenantys asmenys, kuriems įstatymų nustatyta tvarka Lietuvos Respublikoje yra suteiktas ar nostrifikuotas mokslo laipsnis arba pedagoginis mokslo vardas.

Nuolat Lietuvos Respublikoje gyvenančiais asmenimis laikomi Lietuvos Respublikos piliečiai, kurių duomenys apie gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje, o neturinčių gyvenamosios vietos – apie savivaldybę, kurioje jie gyvena, yra įrašyti į Lietuvos Respublikos gyventojų registrą, arba nuolat Lietuvos Respublikoje gyvenantys užsieniečiai.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-2217](#), 2004-05-04, *Žin.*, 2004, Nr. 80-2835 (2004-05-14), i. k. 1041010ISTA0IX-2217

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1298](#), 2003-01-21, *Žin.*, 2003, Nr. 14-538 (2003-02-07), i. k. 1031010ISTA0IX-1298

2 straipsnis. Mokslininkų valstybinių pensijų mokėjimo šaltiniai

Mokslininkų valstybinės pensijos mokamos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto.

3 straipsnis. Mokslininkų valstybinės pensijos skyrimo ir mokėjimo sąlygos

Mokslininkų valstybinę pensiją skiriama ir mokama šio įstatymo 1 straipsnyje nurodytiems asmenims, kurie:

1) sukako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytą senatvės pensijos amžių arba yra pripažinti nedarbingais ar iš dalies darbingais, netekusiais 60 procentų ir daugiau darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. – I ar II grupės invalidais);

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [X-208](#), 2005-05-19, *Žin.*, 2005, Nr. 71-2554 (2005-06-07), i. k. 1051010ISTA000X-208

2) turi ne mažesnę kaip 10 metų daktaro ar habilituoto daktaro darbo stažą.

Šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims mokslininkų valstybinę pensiją neskiriama, o paskirtoji nemokama tol, kol jie turi pajamų, nuo kurių skaičiuojamos ir mokamos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos, arba jeigu jie gauna ligos (įskaitant ir darbdavio mokamas ligos dienas), motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros, profesinės reabilitacijos ar nedarbo socialinio draudimo išmokas. Apie draudžiamųjų pajamų turėjimą mokslininkų valstybinių pensijų gavėjai privalo pranešti pensiją jiems mokančiai institucijai per 10 dienų nuo šių pajamų atsiradimo dienos. Jeigu apie šias pajamas laiku nepranešama ir dėl to permokama pensija, permokėtos pensijos dydis išieškomas iš pensijos gavėjo, neapribojant kokiu nors terminu, Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo ir kitų įstatymų nustatyta tvarka.

TAR pastaba. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos mokslininkų valstybinių pensijų laikinojo įstatymo 3 straipsnio 2 dalies (2016 m. birželio 29 d. redakcija; TAR, 2016-07-15, Nr. 20652) nuostata „šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems

asmenims mokslininkų valstybinė pensija neskiriama, o paskirtoji nemokama tol, kol jie turi pajamų, nuo kurių skaičiuojamos ir mokamos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos, arba jeigu jie gauna ligos (įskaitant ir darbdavio mokamas ligos dienas), motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros, profesinės reabilitacijos ar nedarbo socialinio draudimo išmokas“, išskyrus tiek, kiek pagal ją mokslininkų valstybinė pensija neskiriama, o paskirtoji nemokama, jeigu asmuo gauna draudžiamųjų pajamų dirbdamas mokslinį darbą Lietuvos Respublikos valstybinėse mokslo ir studijų institucijose, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui, o nuostata „šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims mokslininkų valstybinė pensija neskiriama, o paskirtoji nemokama tol, kol jie turi pajamų, nuo kurių skaičiuojamos ir mokamos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos“, išskyrus tiek, kiek pagal ją mokslininkų valstybinė pensija neskiriama, o paskirtoji nemokama, jeigu asmuo gauna draudžiamųjų pajamų dirbdamas mokslinį darbą Lietuvos Respublikos valstybinėse mokslo ir studijų institucijose, prieštarauja ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos 48 straipsnio 1 dalies nuostatai „kiekvienas žmogus gali laisvai pasirinkti darbą bei verslą“.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-2539](#), 2004-11-04, Žin., 2004, Nr. 171-6299 (2004-11-26), i. k. 1041010ISTA0IX-2539

Nr. [X-208](#), 2005-05-19, Žin., 2005, Nr. 71-2554 (2005-06-07), i. k. 1051010ISTA000X-208

Nr. [X-669](#), 2006-06-08, Žin., 2006, Nr. 72-2685 (2006-06-28), i. k. 1061010ISTA000X-669

Nr. [XII-2517](#), 2016-06-29, paskelbta TAR 2016-07-15, i. k. 2016-20652

Nr. [KT100-N6/2020](#), 2020-06-03, paskelbta TAR 2020-06-03, i. k. 2020-12128

Mokslininkų valstybinė pensija neskiriama, o paskirtosios skyrimas ir mokėjimas panaikinamas asmenims, teismo nuosprendžiu pripažintiems kaltais už tyčinio nusikaltimo padarymą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-920](#), 2002-05-30, Žin., 2002, Nr. 60-2414 (2002-06-19), i. k. 1021010ISTA00IX-920

4 straipsnis. Daktaro ir habilituoto daktaro stažas

Daktaro stažą sudaro asmens mokslinio darbo Lietuvos Respublikos valstybinėse mokslo ir studijų institucijose laikas nuo daktaro laipsnio suteikimo dienos, o habilituoto daktaro stažą – mokslinio darbo minėtose institucijose laikas nuo habilituoto daktaro laipsnio suteikimo dienos, bet abiem atvejais ne ilgiau negu tam asmeniui sukaks 65 metai. Laikas, kuriuo asmuo gauna mokslininkų valstybinę pensiją, į daktaro ir habilituoto daktaro stažą neįskaitomas.

TAR pastaba. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos mokslininkų valstybinių pensijų laikinojo įstatymo (1994 m. gruodžio 22 d. redakcija; Žin., 1995, Nr. [1-4](#)) 4 straipsnio 1 dalies nuostata „daktaro stažą sudaro asmens mokslinio darbo Lietuvos Respublikos valstybinėse mokslo ir studijų institucijose laikas nuo daktaro laipsnio suteikimo dienos, o habilituoto daktaro stažą – mokslinio darbo minėtose institucijose laikas nuo habilituoto daktaro laipsnio suteikimo dienos, bet abiem atvejais ne ilgiau negu tam asmeniui sukaks 65 metai“ tiek, kiek joje nustatyta, kad daktaro arba habilituoto daktaro stažą sudaro asmens mokslinio darbo Lietuvos Respublikos valstybinėse mokslo ir studijų institucijose laikas iki tam asmeniui sukaks 65 metai, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29, 52 straipsniams.

Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos mokslininkų valstybinių pensijų laikinojo įstatymo (1994 m. gruodžio 22 d. redakcija; Žin., 1995, Nr. [1-4](#)) 4 straipsnio 1 dalies nuostata „laikas, kuriuo asmuo gauna mokslininkų valstybinę pensiją, į daktaro ir habilituoto daktaro stažą neįskaitomas“ prieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [KT100-N6/2020](#), 2020-06-03, paskelbta TAR 2020-06-03, i. k. 2020-12128

Asmenims, kuriems įstatymų nustatyta tvarka nostrifikuotas mokslų kandidato laipsnis, daktaro stažas skaičiuojamas nuo mokslų kandidato laipsnio suteikimo dienos. Asmenims, kuriems įstatymų nustatyta tvarka nostrifikuotas mokslų daktaro laipsnis, daktaro stažas skaičiuojamas nuo mokslų kandidato laipsnio suteikimo dienos, o habilituoto daktaro stažas skaičiuojamas nuo mokslų daktaro laipsnio suteikimo dienos.

Mokslinio darbo stažas Lietuvos Respublikos valstybinėse mokslo ir studijų institucijose nuo docento pedagoginio mokslo vardo suteikimo dienos laikomas daktaro stažu, o nuo profesoriaus pedagoginio mokslo vardo suteikimo dienos – habilituoto daktaro stažu.

Lietuvos Respublikos pilietybę turinčių politinių kalinių ir tremtinių, kuriems atkurtos visos pilietinės teisės, mokslinio darbo stažas buvusios Sovietų Sąjungos sąjunginio ir respublikinio pavaldumo valstybinėse mokslo ir studijų institucijose, taip pat kitų mokslininkų mokslinio darbo stažas, kai jie dirbo mokslinį darbą vykdydami iš valstybės biudžeto

finansuojamas mokslo programas, prilyginamas mokslinio darbo stažui Lietuvos Respublikos valstybinėse mokslo ir studijų institucijose šio įstatymo 6 straipsnio 3 dalies nustatyta tvarka.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [VIII-909](#), 1998-10-22, *Žin.*, 1998, Nr. 98-2711 (1998-11-11), i. k. 0981010ISTAVIII-909

5 straipsnis. Mokslininkų valstybinės pensijos dydis

Už kiekvienus visus daktaro stažo metus kiekvieną mėnesį mokama 10 procentų to mėnesio valstybinių pensijų bazės. Už kiekvienus visus habilituoto daktaro stažo metus kiekvieną mėnesį papildomai mokama 5 procentai to mėnesio valstybinių pensijų bazės.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-909](#), 1998-10-22, *Žin.*, 1998, Nr. 98-2711 (1998-11-11), i. k. 0981010ISTAVIII-909

6 straipsnis. Mokslininkų valstybinių pensijų skyrimas ir mokėjimas

Mokslininkų valstybines pensijas skiria ir moka Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniai skyriai, vadovaudamiesi šiuo įstatymu, Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymu, Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatais, pagal valstybinių mokslo ir studijų institucijų išduotus dokumentus.

Valstybinių mokslo ir studijų institucijų, kuriose mokslininko darbas įskaitomas į daktaro ar habilituoto daktaro stažą, sąrašą tvirtina Švietimo ir mokslo ministerija.

Lietuvos Respublikos pilietybę turinčių politinių kalinių ir tremtinių, kuriems atkurtos visos pilietinės teisės, mokslinio darbo stažą buvusios Sovietų Sąjungos sąjunginio ir respublikinio pavaldumo valstybinėse mokslo ir studijų institucijose, taip pat kitų mokslininkų mokslinio darbo stažą, kai jie dirbo mokslinį darbą vykdydami iš valstybės biudžeto finansuojamas mokslo programas, nustato ir išduoda mokslinio darbo stažą patvirtinančius dokumentus pensijai skirti Lietuvos Respublikos mokslinio darbo stažo nustatymo komisija prie Švietimo ir mokslo ministerijos. Į šią komisiją įeina švietimo ir mokslo ministras, kuris yra komisijos pirmininkas, švietimo ir mokslo viceministras, vienas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įgaliotas atstovas, po du Lietuvos mokslo tarybos ir Mokslininkų sąjungos atstovus. Komisija sudaroma švietimo ir mokslo ministro įsakymu ir vadovaujasi švietimo ir mokslo ministro patvirtintais Mokslinio darbo stažo nustatymo nuostatais, suderintais su Lietuvos mokslo taryba.

Mokslininkų valstybinių pensijų skyrimo, mokėjimo ir pristatymo išlaidos valstybiniam socialinio draudimo fondui apmokamos iš valstybės biudžeto.

TAR pastaba. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos mokslininkų valstybinių pensijų laikinojo įstatymo 6 straipsnis (1998 m. spalio 22 d. redakcija; *Žin.*, 1998, Nr. [98-2711](#)) (su 2004 m. lapkričio 4 d. pakeitimu; *Žin.*, 2004, Nr. [171-6299](#)) tiek, kiek jame nenustatyta mokslininkų valstybinės pensijos skyrimo iš naujo tvarka tuo atveju, kai asmuo po šios pensijos paskyrimo pradeda dirbti Lietuvos Respublikos valstybinėse mokslo ir studijų institucijose ir įgyja papildomą daktaro arba habilituoto daktaro stažą, prieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-909](#), 1998-10-22, *Žin.*, 1998, Nr. 98-2711 (1998-11-11), i. k. 0981010ISTAVIII-909

Nr. [KT100-N6/2020](#), 2020-06-03, paskelbta TAR 2020-06-03, i. k. 2020-12128

7 straipsnis. Nuostatos dėl įstatymo įsigaliojimo

Mokslininkų valstybinės pensijos pagal šį įstatymą pradėdamos skirti nuo 1995 metų sausio 1 dienos. Mokslininkų rentų skyrimas ir mokėjimas nuo šios dienos nutraukiamas.

Iki 1995 metų sausio 1 dienos mokslininkams paskirtos pensijos perskaičiuojamos Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatyta tvarka ir terminais.

Jei asmeniui iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirta mokslininkų renta yra didesnė už šio įstatymo 5 straipsnyje nustatyto dydžio mokslininkų valstybinę pensiją, tai jam mokama 1994 metų gruodžio mėnesio rentos dydžio mokslininkų valstybinė pensija. Ši pensija neindeksuojama ir niekaip kitaip nedidinama, kol susilygina su šio įstatymo 5 straipsnyje nustatyta tam asmeniui skirtina mokslininkų valstybine pensija. Nuo šio laiko mokslininkų valstybinė pensija skaičiuojama pagal šio įstatymo 5 straipsnį.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-909](#), 1998-10-22, Žin., 1998, Nr. 98-2711 (1998-11-11), i. k. 0981010ISTAVIII-909
Lietuvos Respublikos mokslininkų valstybinių pensijų laikinojo įstatymo 4, 5, 6 straipsnių papildymo ir pakeitimo įstatymas
2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-920](#), 2002-05-30, Žin., 2002, Nr. 60-2414 (2002-06-19), i. k. 1021010ISTA00IX-920
Lietuvos Respublikos mokslininkų valstybinių pensijų laikinojo įstatymo 3 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymas
3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-1298](#), 2003-01-21, Žin., 2003, Nr. 14-538 (2003-02-07), i. k. 1031010ISTA0IX-1298
Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo įgyvendinimo įstatymo, Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo, Šalpos (socialinių) pensijų įstatymo, Mokslininkų valstybinių pensijų laikinojo įstatymo, Valstybinių pensijų įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymas
4.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-2217](#), 2004-05-04, Žin., 2004, Nr. 80-2835 (2004-05-14), i. k. 1041010ISTA0IX-2217
Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo, Valstybinių šalpos išmokų įstatymo, Mokslininkų valstybinių pensijų laikinojo įstatymo, Valstybinių pensijų įstatymo, Valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo, Piniginės socialinės paramos mažas pajamas gaunančioms šeimoms (vieniems gyvenantiems asmenims) įstatymo pakeitimo įstatymas
5.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-2539](#), 2004-11-04, Žin., 2004, Nr. 171-6299 (2004-11-26), i. k. 1041010ISTA0IX-2539
Lietuvos Respublikos mokslininkų valstybinių pensijų laikinojo įstatymo, Valstybinių pensijų įstatymo, Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo, Valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų išankstinio mokėjimo įstatymo, Piniginės socialinės paramos mažas pajamas gaunančioms šeimoms (vieniems gyvenantiems asmenims) įstatymo pakeitimo įstatymas
6.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [X-208](#), 2005-05-19, Žin., 2005, Nr. 71-2554 (2005-06-07), i. k. 1051010ISTA000X-208
Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo, Valstybinių pensijų įstatymo, Mokslininkų valstybinių pensijų laikinojo įstatymo, Valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų išankstinio mokėjimo įstatymo, Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo, Pensijų kaupimo įstatymo, Lietuvos nepriklausomybės akto signatarų statuso įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymas
7.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [X-669](#), 2006-06-08, Žin., 2006, Nr. 72-2685 (2006-06-28), i. k. 1061010ISTA000X-669
Lietuvos Respublikos mokslininkų valstybinių pensijų laikinojo įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymas
8.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2517](#), 2016-06-29, paskelbta TAR 2016-07-15, i. k. 2016-20652

Lietuvos Respublikos mokslininkų valstybinių pensijų laikinojo įstatymo Nr. I-732 3 straipsnio pakeitimo įstatymas

9.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, Nutarimas

Nr. [KT100-N6/2020](#), 2020-06-03, paskelbta TAR 2020-06-03, i. k. 2020-12128

Dėl Lietuvos Respublikos mokslininkų valstybinių pensijų laikinojo įstatymo nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai